

Crna Gora
SKUPŠTINA CRNE GORE
-Odbor za ekonomiju, finansije i budžet-
Br.00-72/13-13/2
EPA 165 XXV
Podgorica, 4. jun 2013. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu člana 69 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, sa sjednice održane, 3. juna 2013. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O RADU CENTRALNE BANKE ZA 2012. GODINU

Guverner Centralne banke, Milojica Dakić u uvodnom obrazloženju osvrnuo se na makroekonomski ambijent i stanje crnogorske privrede, ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u prethodnoj godini, makroekonomske prognoze za 2013. godinu, kao i politiku ove institucije u tekućoj godini.

Ukazao je da je u toku 2012. godine ekonomski rast bio ispod očekivanja, da je nastavljena tendencija rasta javnog duga, opadanja kreditne aktivnosti, rasta nelikvidnosti privrede i preliivanja negativnih šokova iz regiona i EU. Naveo je da je procjena CBCG da je stopa rasta BDP-a u 2012. godini bila u rasponu od -0,5% do 0,3%. Konstatovao je da je industrijska proizvodnja ostvarila pad od 7,1%, da sektor proizvodnje električne energije bilježi rast od 1,4%, dok je najveći rast u sektoru prerađivačke industrije, ali u kojoj je uprkos rastu proizvodnje duvanskih proizvoda od 276,7%, zabilježen pad od 10,1%. Neto priliv SDI u prethodnoj godini je za 16,6 % viši nego u 2011. godini, i iznosio je 13,6% BDP-a. Takođe, konstatovao je da je nastavljen trend rasta u sektoru turizma, odnosno da je Crnu Goru posjetilo 4,8% više turista u odnosu na 2011. godinu. Ukazao je da je u protekloj godini inflacija bila 5,1% i da je značajno povećanje cijena rezultat administrativnog povećanja cijene električne energije, povećanja akciza na određene proizvode, kao i visokih cijena poljoprivrednih proizvoda nastalih kao posljedica vremenskih nepogoda tokom prošle godine. Takođe, ukazao je da je likvidnost bankarskog sektora u 2011. godini bila na zadovoljavajućem nivou, da su ukupni krediti na kraju godine iznosili 1.862 mil. €, i da su u odnosu na prethodnu godinu smanjeni za 4,76%. Navedeno je i da nekvalitetni krediti bilježe rast od 7,9%, da je nastavljena restriktivna kreditna politika, kao i prodaja i izmiještanje dijela kreditnog portfolija faktoring kompanijama ili majkama bankama. Ukupni depoziti banaka na kraju 2012. godine su povećani za 9% u odnosu na prethodnu godinu. Podatak da su depoziti fizičkih lica povećani za 10,97%, ocijenio je, mogao bi poslužiti kao indikator da je kriza povjerenja prošla.

Usljed usporavanja oporavka i materijalizacije scenarija nižeg rasta, na predlog Vlade i resornog ministarstva, Skupštine Crna Gore, u maju 2012. godine, usvojila je rebalans budžeta za 2012. godinu i set fiskalnih mjera, koji ima za cilj usklađivanje troškova sa smanjenim prihodima budžeta. Guverner Centralne banke, naveo je podatke da je budžetski deficit u 2012. godini povećan i iznosio je 4,9% BDP-a, kao i da je državni dug u odnosu na 2011. godinu uvećan za 14,6% i iznosi 51,1%. Naveo je da iako je učešće državnog duga u BDP-u niže nego u velikom broju zemalja članica EU, prisutna je doza zabrinutosti zbog brzog rasta učešća državnog duga u BDP-u, kao i rizika daljeg aktiviranja pojedinih garancija. S obzirom na visoke

kamatne stope, guverner je naglasio da je CBCG u domenu svojih nadležnosti, privremenom mjerom, definisala maksimalnu kamatnu stopu na bankarske kredite. Regulatorne aktivnosti CBCG, koje se odnose na sektor bankarstva, bile su skoncentrisane na unapređenje regulatornog okvira u cilju njegove harmonizacije sa propisima EU, sa međunarodnim standardima Bazela II i Bazela III, kao i implementaciju međunarodnih računovodstvenih standarda i međunarodnih principa poslovanja u ovoj oblasti. Guverner je naveo da će se ključni izazov u 2013. godini, kao i prethodne godine, odnositi na fiskalnu stabilnost.

Guverner je, na kraju izlaganja, informisao Odbor da je CBCG poštovala zaključake Skupštine Crne Gore (broj: 33/12-2/48) koji se odnose na interne mjere za smanjenje troškova poslovanja u uslovima ekonomske krize i smanjila naknade zaposlenima, navodeći da su prosječna primanja niža od primanja u centralnim bankama zemalja regiona, kao i da su manja od zarada u poslovnim bankama.

Odbor je konstatovao da je inflacija u prethodnoj godini bila na veoma visokom nivou i izrazio zabrinutost zbog porasta državnog duga. Istaknuto je da je visina javnog duga prikazana bez iznosa garancija i naglašeno da se procjena BDP-a razlikuje i od procjene po negativnom scenariju Vlade Crne Gore. Odbor je, takođe, konstatovao da je prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite, koja je iznosila 9,47%, previsoka.

Na sjednici je bilo mišljenja da je negativni poslovni rezultat bankarskog sektora u iznosu od 56,5 mil. €. Prije svega rezultat nesolidarnosti banaka po pitanju smanjenja zarada sa ostatkom društva, odnosno visokih operativnih troškova, što se između ostalog navodi u izvještaju. Zbog međuzavisnosti bankarskog sistema i realne ekonomije, ostvaren je visoki negativni rezultat crnogorske privrede, u iznosu od 160 mil. €. Poslanici su bili mišljenja i da je kamatni spred na veoma visokom nivou, kao i da su povodom visine iznosa nekvalitetnih kredita i kašnjenja sa otplatom neophodne hitne mjere. U odnosu na dobitak u sektoru osiguranja, u iznosu od 2,6 mil. € i pozitivnog rezultata mikrokreditnih finansijskih institucija, u iznosu od 2,42 mil. €, poslanici su ukazali na potrebu za boljom redistribucijom dohotka. Prosječna ponderisana efektivna pasivna stopa MFI koja iznosi preko 28% ocijenjena je previsokom i predloženo da se ista, u domenu nadležnosti CBCG i državnih organa dovede na prihvatljiviji nivo, a dovedena je u pitanje i svrsishodnost postojanja MFI-ja.

Tokom rasprave postavljena su pitanja koja su se odnosila na: uticaj najavljenog povećanja iznosa PDV-a na stopu inflacije, mjere za ograničenje visine kamatne stope, projekciju stranih direktnih investicija za 2013. godinu, očekivani trend štednje i td.

Povodom razmatranja Izvještaja najavljena je mogućnost podnošenja zaključaka.

U skladu sa Zakonom o CBCG, Odbor se, prilikom razmatranja Izvještaja o radu CBCG za 2012. godinu, upoznao i sa: Finansijskim izvještajem CBCG, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora; Izvještajem o stabilnosti finansijskog sistema i Izvještajem o stabilnosti cijena.

Nakon glasanja, pet glasova „za“ i pet glasova „uzdržan“, Izvještaj o radu Centralne banke Crne Gore u 2012. godini nije dobio potrebnu većinu.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Mladen Bojanić.

